

**Ekonomické prínosy participácie – Univerzálny rámec na meranie prínosov a nákladov participácie a Postup hodnotenia projektu zameraného na zvýšenie participatívnych procesov v samospráve.**

**autori /správu spracovali:**

- Soňa Kariková, MSc., PhD.
- doc. Ing. Dana Švihlová, PhD.

**názov výstupu:** Ekonomické prínosy participácie – Univerzálny rámec na meranie prínosov a nákladov participácie a Postup hodnotenia projektu zameraného na zvýšenie participatívnych procesov v samospráve.

**zadávateľ:** Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti,

**spolupracujúci subjekt:**

**národný projekt:** PODPORA PARTNERSTVA A DIALÓGU V OBLASTI, PARTICIPATÍVNEJ TVORBY VEREJNÝCH POLITÍK

**ITMS kód projektu:** 314011M298

**operačný program:** OP Efektívna verejná správa

**zdroj financovania:** Európsky sociálny fond

**obdobie vyhotovenia/spracovania:** 2020

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

## **Národný projekt Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík**

### **Pilotná schéma participatívnej tvorby verejných politík**

Pilotná schéma participatívnej tvorby verejných politík predstavuje praktickú časť projektu. Zastrešuje dvanásť pilotných projektov, ktoré testujú rôzne participačné scenáre a nástroje zapojenia verejnosti do tvorby verejných politík na 4 úrovniach (národná, regionálna, mikroregionálna, lokálna). Zameranie verejných politík predstavuje témy ako sociálna inklúzia, otvorené dáta, udržateľná mobilita, deti a mládež, medziobecná spolupráca, využívanie verejných priestorov, odpadové hospodárstvo, environmentálna výchova a vzdelávanie. Projekty boli do pilotnej schémy vybrané na základe samostatnej výzvy k predkladaniu projektov ÚSV ROS, realizovanej v Novembri 2015. Na základe dvanástich memoránd o spolupráci medzi ÚSV ROS, konkrétnym subjektom verejnej správy (VS) a vybranou mimovládnu organizáciou, ktorá vznik projektu iniciovala, vznikne dvanásť verejných politík, pripravených na zavedenie do praxe. Pilotná schéma je súčasne cenným zdrojom dát pre analytickú činnosť, ktorá predstavuje druhú časť projektu.

### **Analyticko-metodicko-legislatívna podpora zavádzania participatívnej tvorby verejných politík do praxe**

Analyticko-metodicko-legislatívna podpora zavádzania participatívnej tvorby verejných politík do praxe predstavuje teoretickú časť projektu, ktorá je zameraná na analytickú, metodickú, legislatívnu činnosť. Na základe analytickej, metodickej a legislatívnej činnosti bude priebežne budovaná verejne elektronicky dostupná znalostná databáza. Výsledkom bude *Analýza stavu a možností participácie v SR*, ako aj návrhy na legislatívne zmeny, zvyšujúce účasť verejnosti v procese prípravy, tvorby, implementácie, monitoringu a revízie verejných politík.

Budovanie kapacít v prostredí VS predstavuje samostatný blok činností. Jeho cieľom je identifikovať príčiny nedostatočnej aplikácie inovatívnych a participatívnych metód v praxi verejnej správy. Bude navrhnutý profil absolventa, architektúra a sylaby špecializovaného vzdelávacieho programu, ako aj metodiky pre nový vzdelávací program s názvom "Participatívna tvorba politík v prostredí verejnej správy". Súčasťou je pilotné testovanie programu vzdelávania na 3 skupinách účastníkov z prostredia VS (štátna správa, regionálna územná samospráva, regionálne združenia miest a obcí, miestna územná samospráva).

Predkladaný materiál sa skladá z dvoch samostatných dokumentov:

- **Univerzálny rámec na meranie prínosov a nákladov participácie** – teoretická štúdia,
- **Postup hodnotenia projektu zameraného na zvýšenie participatívnych procesov v samospráve**, ktorá ponúka modelový postup hodnotenia prínosov jedného z pilotných projektov participatívnej tvorby verejných politík z pilotnej schémy.

## **Univerzálny rámec na meranie prínosov a nákladov participácie**

Štúdia predstavuje univerzálny rámec prínosov a nákladov participácie spolu s príkladmi vhodných indikátorov a metód na ich meranie, ktorý je pri hodnotení možné aplikovať v praxi. Štúdia vychádza zo zdrojov domácej a zahraničnej literatúry a opiera sa o súčasné poznatky teórie a praxe procesu participácie.

Zámerom predkladaného textu v širšom kontexte je prispieť k rozvíjaniu kultúry participácie na Slovensku. Participatívny dialóg sa stáva základným predpokladom pre efektívne a udržateľné riešenia spoločensko-politických výziev súčasnosti. Integrálnou súčasťou procesu participácie je hodnotenie a monitorovanie celého procesu, vrátane hodnotenia nákladov a prínosov. Domnievame sa, že práve poznatky o tejto časti procesu môžu zvýšiť atraktivitu začlenenia participácie do rozhodovacích a politických procesov a posilniť zámer rozvíjať kultúru participácie na všetkých úrovniach, nakoľko meranie nákladov a prínosov procesu umožňuje zistiť, do akej miery participácia ovplyvnila spoločensko - politické prostredie a jeho kvalitu.

### **Štruktúra dokumentu:**

1. Účel štúdie a cieľové skupiny
2. Právny rámec pre implementáciu procesov participácie v medzinárodnom kontexte a v SR
3. Širší kontext participácie v špecifických kultúrnych podmienkach SR
4. Prínosy a náklady participácie
5. Hodnotenie procesov participácie
6. Teoretické a praktické východiská pre hodnotenie procesov participácie
  - 6.1. Vybrané prístupy k hodnoteniu participatívnych projektov
  - 6.2. Hodnotenie prínosov a nákladov podľa rámca INVOLVE
  - 6.3. Postup evaluácie nákladov a prínosov podľa rámca INVOLVE
  - 6.4. Celková štruktúra rámca INVOLVE

## **Postup hodnotenia projektu zameraného na zvýšenie participatívnych procesov v samospráve**

Modelový postup hodnotenia projektu zameraného na zvýšenie participatívnych procesov v samospráve. Predstavuje prípadovú štúdiu a na príklade konkrétneho projektu poukazuje na možný postup evaluácie prínosov projektu. Prípadová štúdia teda nie je ukážkou úplnej evaluácie projektu, ale predstavuje v základných krokoch proces potenciálnej evaluácie. V jednotlivých krokoch bola zvolená rôzna miera podrobností tak, aby bolo možné proces sledovať. Pri sledovaní prínosov projektu boli tieto kategorizované pomocou rámca INVOLVE<sup>1</sup>, čím autorky otestovali jeho využiteľnosť v procese hodnotenia jedného z pilotných projektov participatívnej tvorby verejných politík z pilotnej schémy. Projekt, ktorý je základom pre túto prípadovú štúdiu bol pre potreby prípadovej štúdie kreatívne prispôbený a zjednodušený tak, aby ukážka postupu evaluácie mala čo najlepšiu vypovedaciu hodnotu.

### **Štruktúra dokumentu:**

- I. Popis projektu
- II. Požiadavka na evaluáciu
- III. Proces evaluácie
  - A. Logický rámec
  - B. Plánovanie procesu evaluácie
- IV. Spracovanie indikátorov
- V. Komunikácia a informovanie o výsledkoch projektu
- VI. Záver